Број 200. У Новом Саду, у суботу 10. септембра 1905. Година XL.

„Застава“ из[illegible] сваки дан два пута, а недељом, вецем и д[illegible]нима ива недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. [illegible] четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засеб[illegible] шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За остале земље на [illegible] године [illegible] круна.

Народним бројевима од [illegible]тка цена је: за [illegible]ола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Хрватска и Славонија у ex-lexu

Ових дана било је говора у „Застави“ о ванзаконском стању у Хрватској и Славонији. Ствар је јасна и о њој даље немамо шта говорити. Сада пак имамо да проговоримо о управним жупанијским одборима.

Ових дана држао је жупанијски управни одбор у Осеку редовиту седницу У одбору је поднео члан, жупник и декан, Карват, помађарени Словак, предлог да се позове кр. финанцијално равнатељство да одмах изда „сходне“ одредбе за оврше утеривање доспелих и заосталих државних дања. За разлог овоме предлогу изнесене су ове околности. За краљевину Хрватску и Славонију за 1905. год законито дозвољена је употреба тангенте пореза, народ је огромном већином ратарски те је сада у стању платити порез а ако се сада неутера порез настаће опасност за народно господарство јер ће се народ задужити а дужност је управних одбора да пази и на утеривање државних дања.

Предлог је примљен у седници али заступник финанцијалног равнатељства, који је у седници присутан био, пријавио је уток против закључка. Међутим и још неки управни одбори у Хрватској и Славонији прихватили су закључак вировитичког жупанијског управног одбора а изгледа да ће сви одбори усвојити закључак.

Ми познајемо дотичног жупника и декана Карвата па смо уверени да односни предлог није потекао из главе његове „велечасности“ него је предлог инспириран од горе и та је ствар тако већ намештена. Види се то и из писања „Народних Новина“.

„Народне Новине“ пропраћају предлог овако: Са „патриотичким“ задовољством поздрављају предлог са надом да ће га сваки „хрватски патриота“ одобрити, уједно се тим предлогом показује како је оправдан и „темељит“ назор министра др-а Н. пл. Томашића, који је говорио из душе „хрватских патријота и дјелотворних пријатеља нашег народа.“ Предлогу вели се, не може се одређи законска уставна подлога, али да проведба буде могућа, у потпуном смислу речи, треба народ без присиља да се склони на уплату пореза те **апелира се** на пријатеље народне да га поуче од какве је користи по земљу и по њега самог уплаћивање порезе јер подмирење текућег пореза у овом часу није у Хрваткој сама грађанска дужност него и манифестација патриотизма.

И овом приликом упозорићемо наше Србе владиновце, да орган хрватске народне странке (владине), којој и они припадају, не познаје краљевину Хрватску и Славонију, коју познаје и признаје нагода, него краљевину Хрватску те у тој Хрватској мора владати хрватски патриотизам мора се и манифестирати јер иначе без тога нема родољубља. После оваковог писања свакоме је јасно да се Хедарвари — Пејачевић — Томашићева странка потпуно идентификује са Франковцима.

Молимо ми „Народне Новине“ нека нам изволе рећи у чему се састоји „хрватски патриотизам“ јер су у том погледу разни назори. Хрватски патриотизам Франковаца састоји се у негирању Српства стварању расцепа између Срба и Хрвата и у служењу бечкој политици Хрватски патриотизам клерикала састоји се у свему у чему и Франковаца а осим тога у средњовековним верским назорима о држави и друштву. Хрватски патриотизам хрватске народне странке, или боље речно владине странке, састоји се у **заваравању српског народа**, да ће спровести народну и верску равноправност, у слепом робовању Беча, у допуштању да кроз силне године мађарска либерална стравка материјално упропашћује краљевину Хрватску и Славонију а на штету два братска словенска народа Срба и Хрвата, у угушивању слободне народне воље, у убијању народа из пушака жандармерије и т. д. Ко би све то могао набрајати? Кад би ми ишли за тим да поучимо владину странку шта је то хрватски патриотизам и у чему би се он имао састојати, онда би јој рекли да на првом месту Хрвати и Срби требали би и у народносном и у верском погледу бити равноправни и та би се равноправност имала законом осигурати и спровести а не обећањем и така два равноправна народа имала би се борити за што ширу самосталност краљевине Хрватске и Славоније с једне стране и имали би спровести измену изборног реда те увести опште тајно гласање и остале реформе, које су неопходно потребне као слободу штампе и збора. На овом би требао радити сваки Хрват, који хоће да је добар патриота, а такав патриотизам ћемо и ми Срби прихватити.

У осталом, као што рекосмо, очекујемо од „Народних Новина“ да нам растумаче „хрватски патриотизам“

Што се тиче самог писања „Народних Новина“ поводом закључка жупанијског управног одбора жупаније вировитичке приметићемо ово: Ако се не може порећи законска уставна подлога закључку, зашто се онда апелира на патриотизам да проведба закључка у потпуном смислу речи успешна буде? Но да томе закључку недостаје уставна подлога, види се и из тога, што су владиновци до тога дотерали, да се устав брани у једном управном одбору на тај начин, што се позива финанцијално равнатељство да врши тај устав, а ово приговара! Молимо где је земаљски сабор?

Зар је то „патриотизам“, да управни одбор говори у име највишег тела у земљи — народног преставништва? Где је бан, а где је хрватско-славонски министар? Да, али они су подметнули управни одбор и жупника Карвата? Где је ту разбор?

Да је потребно да свет плаћа порезу, о томе нема сумње, али је питање, да ли је закључак управног одбора законит. Ако је тај закључак законит и ако је властан управни одбор наложити финанцијалном равнатељству присилно утеривање пореза

ПОДЛИСТАК.

ДРАГА РУЖИЋКА.

У Вуковару је у уторак 6. о. м. око пола десет сати у вече у вечност се преселила Драга Ружићка (супруга Димитрија Ружића, бившег дугогодишњег а сада почасног управитеља српског народног позоришта).

Покојница је боловала 8 месеци. Умрла је у својој 66. години. Глумовала је скоро пуних 40 година, све до 5. јула 1898. године. Те године је у улози краљице Јелисавете — у »Марији Стјуарговој« опростила се од публике. Онда се од ње др. Лаза Станојевић у име управног одбора лепим и дирљивим говором опростио и између осталог рекао: »Јест, сви у дубини душе признајемо, да гђа Драги мора бити тешко у срцу за овај мах, кад се раста је за навек са својим најдичнијим на свету — са позорницом, на којој је провела цео свој век, али нека се теши да смо њене заслуге дубоко урезали у благодарна срца наша, а повесница нашег позоришта забележиће златни слови име Драге Ружићке међу своје великане и прваке.« Затим јој је предао леп сребрн лаворов венац. У име госпођа Српкиња Новосаткиња предан јој је златан сат с ланцем, а у име гђица, Српкиња, новосадских предата јој је златна гривна украшена бриљантима и бисером. Мали Стевица Марковић јој је предао у име родбине лепо израђену котарицу, пуну цвећа, са жељом: »Да Бог још дуго поживи баба-Драгу.« Али сирота баба-Драга, није те среће била да јој се после дугогодишњег напорног глумачког рада и хода по трновитој стази — душа одмори на стеченим лаворима. Она је умрла још онда, кад је с позорнице сишла. Одмах после неколико година, а Драга је почела опадати, вехнути. Као дугогодишњи робијаш кад се дочепа слободе, у место да у слободи живи — а он са истрошеним животом у затвору, — умире. Но Драга није са позорнице сишла, да је сву своју снагу већ исцрпела била; — да је пред сутон са позорнице уметности истрошена на позорницу живота ступила.

Не, она је онда још у пуној снази живота била. Да ли се она боље или горе осећала после пензионисања — ко би знао шта се у души уметничкој збива? Само онај може то појмити, који је тај лебац јео, сва остала нагађања од стране критичара и песника — који нису заронили у душу уметникову, не могу важити као меродавна мнења.

Ње међу живима више нема.

Драга је кћи свештеника Луке Поповића, из Иванде, који је имао 7 деце, и сви се позоришту посветише. Поповићева породица може се рећи, да је била главна снага и расадник наше позоришне уметности. Јер цела једна породица, да се посвети позоришту, било је у оно оскудно време за женске глумце, од велика значаја, у толико пре, што је позориште било у повоју и одједаред 7 талентираних снага ступа у службу тој установи. Треба знати да се у оно доба није тако лако у глумице полазило, у толико пре што се испрва на ту установу другим очима гледало, имајући пред очима немачке путнике позоришне трупе и »тинглтанглове«, која у моралу нису баш чврсто стајала

У то доба се јавља Поповићева породица, која се сва посвећује народном позоришту. Софија садања Вујићка) Љубица која је била удата за покојног комичара Коларовића), па Јеца (Добриновићка). Емилија Поповићева која је и данас члан београдског позоришта) и Драга Ружићка А од мушке деце Лаза и Паја Поповић. Лаза је дуго година имао своју путничку дружину, с којом је обишао све оне српске крајеве, где народно позориште није имало рачуна да иде, због малог прихода. Из његове дружине је многи члан »истесан« отишао у новосадско, београдско и загребачко позориште. Има их и дан данји који с поносом веле: ја сам код Лазе почео, не код — и т. д.

Лист »Позориште« приликом пензионисања пише:

1860. године јавља лист »Даница«, да су у Нови Сад дошли »ненадани а тим милији гости српско театорско друштво г. Ј. Кнежевића«; а критичар јавља како је првога вечера као Смиљка у Стеријиним »Ајдуцима«, а другога вечера као Зелида у Стеријину »Владиславу« »развила своје лепе дарове« Драгиња Поповићева. 1861. године јавља „Даница«, да ће у друштво Димитрија Марковића отићи и

и то зато, да народ не заостане са уплатом, а земља да дође до новца, онда би могао истим правом и велики жупан позвати котарске области, да обаве уновачење момака, јер, за име Божје, није праведно да момци заматоре као старе удаваче, а који су ожењени да и на даље служе у војсци. Но са овим још није доста. По логици жупанијског управног одбора може се догодити, да се донесе закључак, да се не сме владиној странци при изборима истицати противни кандидат забрањује се употреба српског имена, ко је год у опозицији, осуђује се на — робију. За Бога милог нема сад сабора, па је уставна власт прешла на управне одборе.

Но болесно је време, па се не чудимо и болесним мозговима у крилу хрватске народне странке и српског клуба — само, само, тешко ногама под таквом главом...

Криза.

Сва пажња политичких кругова управљена је данас према Бечу Данас ће пред краља изаћи Кошут, Андраши, Банфи, Зичи и гроф Апоњи Гроф Апоњи добио је накнадно позив на аудијенцију и томе, што је и Апоњи позван, приписују свугде велики значај Тврде, да је то доказ, да се на највишем месту искрено жели, да се дође до споразума.

Од данашње аудијенције много се надају. И ако се не постигне позитиван успех, видеће се бар то, да ли ће вође опозиционих странака моћи утицати на краља, и да ли краљ у опће намерава, да попусти према мађарским народним захтевима.

Тако пишу мађарски листови; а ако не буде ни једно од овог двога — онда ће попустити коалиција. Задовољиће се каквом формулом, па ће све опет остати по старом. У Бечу, веле, да су већ и пронашли неку формулу, која ће од прилике овако да гласи: — 1. Краљ је вољан да уставно врши права величанства, која се односе на војничке ствари. Ово се односи и на она права, која се налазе у 11. §-у. 2. Краљ пристаје, да се мађарски језик у угарским пуковима више употребљава, него до сада. И то не само у пуковима, где је пуковнијски језик мађарски, него и у другим угарским пуковима да се учи и јавља на мађарском језику. — 3. Краљ пристаје, да се што пре остваре војничке реформе, које су у предлогу од збора деветорице. — Наравно, да за ово не можемо примити никакву одговорност

Ако не дође до споразума, још увек спомињу грофа Куен-Хедервара и грофа Јована Зичија, као људе, који би после Фејерварија саставили министарство Ну до овога, држимо, да неће доћи, јер ће се коалиција задовољити и са најмањим уступцима.

Пронела се вест, да ће аустро угарска војска почети продирати у Новом Пазару. Некоје чете већ су прешле и границу. Ова вест међутим још није потврђена.

Сутр ћемо после ове аудијенције, моћи што више знати, шта ће бити: хоће ли ово неизвесно стање и даље остати или ће државни послови поћи редовним колосеком

Прилике мусломана у Босни и Херцеговини.

Исто онако као што је окупациона влада у Босни и Херцеговини акцију православних Срба ометала, развлачила, отешкавала и свакаким ујдурмама, стајала јој на пут да се ваљано крају приведе, па напослетку је свела на преговоре с владикама, а отуд пренијела у патријаршију, по стварима које се збивају сада у Сарајеву чини нам се, да се и нама мусломанима нешто слично кроји

Поред свега тога не верујемо да би баш у онакој мјери окупаторка имала успјех и код Ш-их-ул-Ислама, али није искључено да би ипак колико било постигла намјеру.

Ми мусломани Босне и Херцеговине позвани смо да се старамо и радимо за опстанак и напредак Ислама и његових сљедбеника у земљи, па Порта и Шеих ул-Ислам у колико хоће нек бране своја права. Права наша треба да ми бранимо, па када би их све, што није могуће, и сама Порта напустила

Како је то познато, језуите у Босни и Херцеговини гђе год могу ујагме по ког члана из исламског друштва. Наравно и кад успију то је свет из ниског неизображеног, сиромашног сталежа.

Тако је ових дана нађена у близини жељезничке станице, код једне Швабице, једна мусломанка преобучена у европску ношњу да се не позна. Кадија ју је одузео и тим поводом сазвао сарајевске прваке, Реис-ул-Улема и његове чланове, наставнике шеријатске, судачке школе, и врховне шеријатске судије.

Овај збор биће да није по сопственој иницијативи сазван, јер тако нешто не смије учинити ни један босански чиновник без дозволе владине

На дневном реду било је: шта треба предузети, да се узмогне од сад боље сиротиња штитити и како да се прошири моћ кадија, да у оваком и сличном случају могну енергичније поступати.

На више су говорили г. Есад еф. Куловић начелник града Сарајева и Х Џемал-един еф Чаушевић. Што се тиче искрености ових људи досад не имамо повода посумњати у њу То су млађи, свестрано изображени људи они добро знаду да им је све скопчано с народом, данашњу част да уживају у народ, будућност да им је скопчана с будућности народа. Есад ефендија, ако не будемо песимисте, својом прошлошћу нам је јасно документарао, да љуби братски свој народ а Х. Џемал-един својим досадашњим вазовима (проповиједањем) доказао је да познаје све потребе народне, видјело се, да има добру вољу и да народу жели добро.

Кад се већ хотјело доћи до неког споразума, прекинули су дебату реис Азабагић и врховни шер. судија Хафизовић, к'о бајаги да су они запријечени неким врешним пословима те затраже „да то стане 15 дана“, и тако је пао застор првог чина ове владом удешене драме Требало им је реферисати влади и за то 15 дана добити нове упуте.

После неколико дана просуше се позивнице на „музакјер и-динију“ (вјерско савјетовање), којима буде позвано и још неколико људи који нијесу позивани на прву сједницу. Одазвали су се неки и отишли а неки који су се посвједочили закулисном радњом нијесу присуствовали.

Дебата је почета мирно, али је почела постајати бурнија кад се пресвијетли господин разјарио на Сарајлије и народ, што с њиме нећ- никакве заједнице (у цехенем). Љутио се, што му се „неће Сарајлије ни да јављају“ (поздрављају) упријевши прстом у Ахмед агу Шахинагића и нагласивши: „Ето, и ти ми се први не јављаш“. Ахмед-ага је старог кова, не има ширих погледа — али је добар квалитет и независно мисли, што је потврдио и у овој оштрој препирци.

— „Јест, истина је, одговорио му је Шахинагић, и нећу ти се ни у будуће јавити јер ти не радиш шта ти је позив. Није истина да ми тебе ни есмо тражили; народ је теби изаслао нарочите заступнике у лицу мене, Хусеин аге Х Шабановића, Х. Салих еф Алајбеговића и Х. Ахмед еф. Џабића Звали смо те и ти си нас одбио“.

Азабагић на ово не одговара него рече да не зна шта Џабић (народ) тражи.

Шахинагић: „То је жалосно! Народ се у крв умива, у затворима трухне, интернације подноси, глобе плаћа и све белаје сноси а ти, као вјерска глава не знаш за што народ то све подноси“.

Чаушевић каже да он има штатут и предлаже, да пошље момка да га донесе.

Шахинагић одбија да није потребно, и да он зна добро шта тамо стоји и додаје: „Срамота је по реиса и друге; Чаушевић је јучер дошао па се побринуо и набавио штатут да види шта народ тражи а ви сте остали ту годинама, баш за то да се бринете за народ, па о томе бриге не водите“.

Пошто му је нешта предбацио и о изјави коју је дао влади против народних заступника, реис нуди изјаву „да се види да у њој није Бог зна шта речено“. (Истина није баш била чак онолико глупа, као што је она „der peilige Mifti“-је претрпани лажи и оптужбама против народа.)

Шахинагић одбија јер се зна шта је све тамо и коју је потписао.

Чаушевић предлаже да се штатут у заједници прегледа и да му се још шта дода.

Шахинагић одбија, јер то могу чинити само народни заступници“

На то реис нуди Ахмедаги Хенди, као народном заступнику, да он сазове народне заступнике. Хенда одбија и каже: „Сазови их ти“.... Реис се обраћа на народни штатут и приговара неким тачкама у

наша глумица Драгиња Поповићева. 1862. г. јавља јој један члан дописник, »да се Димитрије Ружић, врсни члан нашег позоришта, оженио 11. фебруара, лицем на покладе, с лепом гђцом Драгињом Поповићевом — у светој обитељи мајке Анђелине, у манастиру Крушедолу.« Весело грување звона са старога звоника, које је »пратило здравице митроносногa сачинитеља »светога Саве« о обеду после светога обреда црквеногa, огласило је том приликом »сретну пригоду« да од српског позоришта није одбегла њена миљеница, но да ће му као Драгиња Ружићка остати верна служилица. — Да, у том колу, тих првих носача просветне луче нашег мезимчета, била је и Драга поред њеног супруга Димитрија, један јак стуб на ком се наша зграда народног позоришта постепено дозиђивала и дизала.

Да, дивна су то два стуба била. Обоје млади, лепи, импозантне, праве српске појаве високи и крупни, а уз то и једно и друго са снажним органом, који је глумцу, што и трговцу — капитал, а над све то се узиже урођени таленат у обоје, и бујна младост пуна идеала за уметност. Обоје их је — једном речју — свим што глумцу треба, природа богато обдарила. За то обоје, кад су се на позорници јављали, сасвим су одударали својом игром од других приказивача. Он млад, пун живота, са громким гласом, као драмски љубавник, а она млада и свежа, леполика, црних очију, пуних жара са звучним и јасним гласом верно вам износе живот на позорници у снажним, маркантним бојама, равнајући се у оно време школом, која је онда владала. И једно и друго заноси публику.

Њени огромни успеси и победе у игри доносили су јој славе-већ у почетку, која ју пратила кроз свих 38 година њене игре. За то време је више од три стотине разноврсних улога играла, тако да нема те струке, у којој се Драга није огледала. Па колико смо се дивели њеном класичном приказу краљице Јелисавете, Маре Бранковићке у »Боју на Косову« — толико смо већма усхићени били њеном »Покондиреном Тиквом« и другим комичним улогама.

Драга Ружићка остала је верна српској позоришној дружини, делећи црне и светле дане. Расађујући цветиће српске просвете по свима српским крајевима, не обазирајући се на оштар бич критичарев ишла је по трновитој стази, по којој уметник бос иде, — својој мети.

Била је чврста у својим назорима и одлукама који нису увек на одобравање, код глумаца наилазили, те је усљед тога долазило чешће пута до конфликта, који је много пута од стране верног јој сапутника Димитрија заглађен. Није трпела да јој се противу речи — што реч била је покојница: оштра жена.

Пре смо се, Драга, опростили с тобом, кад си позорницу напустила, сад се опраштамо с тобом — за навек!!

* * *

Ми Срби смо мален народ, нисмо те Драга, могли за живота онако наградити, како велики народи велике уметнице награђују. Ниси могла за живота назидати себи палате, нити прикупити земног блага и злата — с тобом нам у гроб легоше сви оних триста и неколико живих типова и живих душа, које си широм Српства у нашу душу усадила и који ће као и твој лик лишен материјалног живота, у нашим очима, души и срцу вечито живети!

Нови Сад. 9. (22.) сеп. 1905.

Петар Крстоношић.

њему да су неподпуне.... Хенда му до викује: „Ја како ти кажеш, да не знаш ни шта ми тражимо а сад набрајаш тачку по тачку“. Хафизовић је при крају сједнице предложио: да „Ријасети-илмија“ (конзисторије) има народни пјатут прегледати испитати и онда састанак опет заказати.

Пошто су остали сами владиновци чујемо да су се споразумјели, да позову народне заступнике из све Босне и Херцеговине Хоће ли се они одазвати или неће то ћемо видјети. Бичакчић као први заступник окружја сарајевског није био присутан а и Куловић је нешто изостао.

Како горе рекосмо влада нешто снује ама готово по истој методи као и код православних Само више опрезности!

„Шедбирде кусур итмамали, сора такдира рабт итмели“.

Дакле, како се види из овог, владини људи једва су дочекали каку прилику само да се што отпочне. Не тврдимо да су и они тако сасвим без хуманих и религиозних осјећаја, али је амо жалосно то, што смо се освједочили да предпостављају своје интересе народним, верским и друштвеним. Тешко је с оним индивидуама и у што улазити који дају иноверној католичкој влади изјаву, у њој осуђују народни покрет, тврде да је Ислам у окупираним покрајинама обезбијеђен те тако цијелом свијету у очи лажући, пљују на сунце истине Наравно је да се пљувачка вратила на њих, а још природније да их и народ замрзне, јер су га дрско гонили у лаж. Идолопоклоници форината, нијесу имали ни толико у глави да знају да се сунце не да дланом покрити и истина да мора побиједити. Да су имали и мало људског достојанства требали су у земљу утонути од муке онда, кад је и сама влада свечано признала истинитост и оправданост народних жеља баш оних које су Азабатић и друштво му побијали. Не стиде се тужити се на народ, проти кога су били устали да га срамно за навијек сахране. Рецу фали поштовање народно; а то му богме много и вриједи, јер колико му народ симпатише толико му је „ајар“ и код саме владе. Тко посједује особине човјечности тога неће завести новац нити ма која друга људска сујета, него ће му бити девиза она арапска: кеддимил хуруце каблел вулуц.“

Нек нам ткогод не предбаци да распирујемо мржњу. Не. То нам никад није намера нити може други омразити онога ко се сам омразио. „Тевба“ (покајање) се, истина прима али, Бога ми, није цаба рекао Персијанац: „Гјурк заде гјурк шевед, ве гјерћи ба адеми бузурк шевед,“ а није ни она празна народна: „Што бешика за љуља, то мотика закопа“.

Тевбу треба дјелом доказати.

За сад оволико. **Абд-ил-хак.**

Нови Сад, 10. септембра

Аустро-Угарска продире на Балкан. Из Цариграда долази брзојав, да су аустро-угарске трупе прешле границу код Таслинце, упале у новопазарски санџак и поделиле оружје међу становницима. То све да је учинила Аустро-Угарска на основу чл. 25. берлинског уговора.

Ми на ову цариградску вест не би много полагали, али нам је синоћ дошла преко полузваничне политичке кореспонденције, а није још оповргнута. — Вест је по форми својој доста невероватна, нарочито оно, да је аустро-угарска војска поделила оружје становницима. То је сасвим невероватно.

Ми с тога не пишемо даље у овој ствари. Чекамо даље вести. Могуће је да није ништа у ствари, али могуће је да се нешто догађа, па можда и нешто крупно, само је прва вест нетачна.

Политички преглед.

Борба Чеха и Немаца у Аустрији. Што се више примиче дан, кад има да се састане аустријски државни сабор, народносна борба између Чеха и Немаца све се више заоштрава. У четвртак су биле код аустријског министра председника вође немачких странака: др Луегер, Лудвигсторф, Пахер и др. Гесман, да се потуже, што влада потискује тобоже Немце. Гауч је изјавио, да се чуди том држању Немаца, јер се није ништа десило у унутарњој политици, што би дало повода да се Немци туже. — Укидање словенских паралелних класа у Трошави доиста је доказ, да влада води рачуна о народносним осећајима Немаца Исто је тако неоправдана и бојазан о питању језика код судова у Шлезији јер до сад у том питању није издано ни усмена ни писмена каква упута. И питање о моравском универзитету још није ни за педаљ крочило напред. И не треба заборавити, да се остварење тог питања условило тек на међусобни споразум Немаца и Чеха. (Не споразумеју ли се, неће бити ни од тог питања ништа. А зна се, да се споразумети не могу, јер Немци неће да чују о праведним захтевима Чеха и Словена Пр. ур. „З.“). Чесима нису дати никакви уступци и неће им се дати никакви уступци, који би вређали интерес Немаца — Ако је ова вест по свему тачна, а лако је могуће да јесте онда је јасно: како се јадно држи Гаучова влада. Међу тим и Чеси не седе скрштених руку. Њихови посланици изјављују, да аустријски сабор у скором заседању својем неће моћи радити ако Гауч не испуни дотле своја обећања, у погледу језика и школа која је дао Словенима. И тако су врло слаби изгледи, да ће аустријски државни сабор и овог пута моћи успешно радити.

Вести из места и са стране.

Омнибус између Тителa и Великог Бечкерека.

Од 18. септембра (1. октобра) возиће омнибус између Титела и Великог Бечкерека преко Перлеза и Етке једанпут дневно. Из Титела се креће сваки дан у 6 сати ујутру, а из Великог Бечкерека у 2 сата по подне. Цене су ове: Од Титела до Перлеза 80 потура; до Етке 1 Кр. 15 пот.; до Великог Бечкерека 1 Кр. 60 пот. Од Великог Бечкерека до Етке 45 пот.; до Перлеза 1 Кр. 20 пот; до Титела 1 Кр. 60 пот. Од Перлеза до Етке 75 пот. Вожња ће трајати, док се не скине мост са Тисе. Од 2. (15.) марта 1906. почеће вожња поново.

Научно испитивање „Липске пећине.“

„Глас Црногорца“ пише: Ова пећина, која се простире до близу Цетиња, а улазак јој је на Липи код Добрског Села, одавно је мештанима позната, али о унутрашњости њеној слабо се што знало, јер у њу се није могло ући, него спуштајући се окопу. Оскудица на води изазвала је, те су се сељаци из околних места покаткад у њу спуштали, неби ли за време летње суше наишли на пијаћу воду а већ о стручњачком проучавању ове пећине није било ни збора. Тек пошто је неуморним заузимањем г. П. А. Ровинског и материјалном помоћи неколико цетињских љубитеља природе пробијен и утврђен удобан улазак у пећину, посетиоци одавде и из иностранства множили су се сваким даном и сви су остали очарани од природне красоте ове пећине, која је са свог пространства и ванредно лепих сталактита и сталагмита убрзо изашла на глас и изазвала велико интересовање и у научном свету. Том побудом стигао је на Цетиње прошле недеље и секретар штајерског земаљског музеја у Грацу г. Г. В Гесман, да дозволом наше владе, а у друштву са своја два помоћника г. г. Максом Брунелом и Ф. Другчевићем Липску пећину у сваком погледу научно испита. Они су у њој радили око осам дана, свестрано је испитали и нека од најлепших места фотографски снимили. О резултату свега поднеће г. Гесман књажевској влади нарочити извештај, који ћемо по могућству донети у целини у нашем листу.“

Искочио воз.

Дирекција угарских железнице објављује ово: Особни воз бр. 6402, који се у среду из Чакатурна кренуо за Загреб искочио је из шина недалеко од станице Новимаров. Влаковођа је погинуо, а три железничка послужитеља су лакше рањена. Више вагона је теже или лакше оштећено. На прузи је заустављен промет робе док се вагони неуклоне, особни промет врши се са прелажењем из воза у воз. Строга истрага је наређена.

Пустиње као лечилиште.

Све су пустиње мање више лековите са својег сувог, чистог и топлог ваздуха. Нарочито се у лековитости одликују оне пустиње, које сунце греје цео дан, у којима се снага топлоте врло слабо мења и у којима су буре ретке. Данас је подробно испитана снага сунчане топлоте у пустињи, садржина ваздуха и тла њена. И доказало се да то сунце убија много лакше и много брже туберкулозне и тифусне клице, но што се то иначе може постићи. Прве у таковој пустињи угину за 6 сати, дочим на другим местима треба равно 30 сати да угину. Ваздух у пустињи нема у себи скоро никаквих заразних клица, док на сто литара уличног ваздуха долазе просечно 28 заразних клица. Ваздух у пустињи је тако чист као и ваздух на широкој пучини морској. И суво тло пустиње нема у себи скоро никаквих заразних клица. Бављење у пустињи нарочито је добро за реуматичне и који болују од бубрега. За такове је у египатској пустињи подигнута већ од дужег времена врло лепа бања. Ту се смањује притисак крви, а бубрези јако олакшају, што се водене материје у изобиљу луче кроз кожу. Пустиња у том случају врши дужност купатила за знојење, само што се у њој при том не слаби. За тим је свеж ваздух пустиње нарочито врло лековит за сва запаљења органа за дисање, па и за саму туберкулу ако ова већ није отела и сувише маха.

Радници у Јапану.

У Јапану има преко 400 хиљада радника. Овај је број доста незнатан према броју радника у осталим индустријским државама. Ови 400 хиљада радника оба спола раде у 1400 творница. Дакле просечно на сваку творницу дође по 120 радника. Ну има творница, у којима ради 3, 4 па и 5 хиљада радника. У творницама за свилу ради 129 хиљада, у творници за ткање 113 хиљада, а у творницама за справе 29 хиљада радника. — У ниједној земљи целога света не игра жена толику улогу у обичном животу као у Јапану. У Токију и Осаки има творница, где има десет пута више женских радника него мушких. У творници Канефугашија од 3 хиљаде радника 2700 је женских. — Радничко питање није ни најмање уређено у Јапану. Има радника, који 16 до 17 сати ради на дан. Први закон, који је уређивао и радничке односе, био је израђен 1897. год. али творничари су спречили, да ступи у живот. Међутим радници су потпуно задовољни са својом судбином. Скоро нигда и не остављају творничке просторије, него тако рећи у њима и станују. У свакој творници пак има гостионица за њих, где подмирују све своје потребе.

Да се измени срце у човеку.

У Чикагу два лечника, неки Гутери и Карел пред лечничким оделењем чикашког свеучилишта чине покушаје, како би болесно срце изменули здравим. Покушаје сада чине на псима. Лечник Карел рекао је новинарским извештачима ово: „Наше искуство даје нам наде, да ћемо једнога дана моћи болесно срце човечје изменути здравим и младим мајмунским срцем. Ми смо тек на почетку почетка, али биће их, који ће продужити наше покушајеве и уверен сам, да ће садањи покушајеви временом показати неоцењиви успех у лечењу болесна људства.“ Др. Карел пре тога је био ранар у француској војсци и сада се бави у Чикагу само с тога, да чини покушајеве на тамошњем свеучилишту.

Брзојави „Застави“.

Стигли 10. септембра.

Криза.

Будимпешта. У коалицији влада песимистично расположење. Држе, да ће се данашња аудијенција свршити без успеха.

Беч. Свих пет политичара, који су позвани краљу, пре аудијенције су конферисали. После конференције изјавио је Кошут, да су се они сва петорица потпуно споразумели — одлука лежи у рукама круне.

Беч. Кошут је у пола 9 сати посетио Апоњија, конферисали су пола сата, затим је дошао Аладар Зичи Они су после заједно са Апоњијем отишли у 11 сати у двор. Кад су полазили, Кошуту и Апоњију приредили су овације. Банфи је отишао сам у двор.

Руско-јапански мир.

Токио. До сад је око 40 адреса стигло јапанском цару у којима га моле да не потпише уговор о миру. Опозиција против владе постаје све јача.

Пожар.

Река. Лазарева творница бродова је изгорела. Штета је 1 милијон круна.

Повратак руских офисира.

Токијо. Дозвољено је Небогатову и осталим офисирима, да се врате у Русију. Рождественски ће ускоро потпуно оздравити.

✝

У име целе тешко ожалошћене породице изјављујем најтоплију захвалност славном професорском збору српске велике гимназије карловачке, који је са својим ученицима до вечне куће испратио нашег непрежаљеног и милог сина

РУДОЛФА.

Уједно захваљујем овим и свему поштованом грађанству и пријатељима, који својим учешћем при погребу нашега милога сина олакшаше у неколико тугу и бол наш.

Фрања Пацовски,
ожалошћени отац.

1007 1–1

Ш. С. 702/през. ex 1905.

Стечај.

Овим се расписује стечај на два евентуално више упражњених питомачких места у стипендијској закладе **Атанасија Бале** са годишњом стипендијом од 200 К.

Стипендије ове закладе, које су подељене у три разреда по 200 круна, 240 круна и 300 круна, могу се, поред постепеног промицања из нижих разреда у више, подарити само таквим православним ученицима гимназије, богословије, универзитета или академије, који спадају у опсег православне митрополије карловачке, а који не уживају нити какве друге потпоре нити пак стипендије, што су истим оснивачем код протестантских наставних завода у Дебрецину, Шарошпатаку и у Пожуну установљене.

Сродници оснивачеви имају првенство пред другим молитељима.

Молитељи треба да поднесу своје крштеним писмом, школском сведоџбом и сведоџбом сиромаштва снабдевене молбенице најдаље до **17. (30.) октобра 1905.** српском православном народном школском савету у Карловцима и у молбеници и то да наведу, камо да се достави одлука школског савета после седнице му.

У Карловцима, 5. (18.) септембра 1905. године.

Председништво
1008 1–1 срп. прав. народног школског савета.

С. О. 6074./1591. ex 1905.

Стечај.

Овим се расписује стечај ради попуњења једног питомачког места у стипендијској закладе Гавре Адамовића са стипендијом од годишњих 600 круна за ученике средњих школа и свеучилишних наука.

Стипендију ову могу добити сиромашни ученици српске народности и православне вере, који су доброг владања, марљиви и који се добро уче; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачественим заводима у Угарској и Хрватској и Славонији; ну могу их уз благовремено получену дозволу од високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе слушати и у иноземству.

Рок за поднашање молбеница саборском одбору траје до 2. (15.) октобра 1905. а треба уз молбу привити крсни лист, школску сведоџбу, лечничку сведоџбу и сведоџбу о сиромаштву. Осим тога у молбеници ваља споменути, коме да се достави одлука сааорског одбора после седнице му, а матуранти још и то, којој ће се струци одати.

Из седнице срп. прав. нар. црквен. сааорског одбора, држане у Карловцима 3. (16) септембра 1905. год

Председништво
1009 1–2 срп. прав. нар. црквен. саборског одбора.

За моју **гвожђарску и шпецерајску трговину** потребујем млађег

гвожђарског помоћника

који је добар продавац а уз то говори српски, немачки и мађарски.

Ступити може одмах.

ЂОКА М. МАРИЋ,
1010 1–3 у Руми.

Мануфактурна трговина

Мише Николића

у Инђији

потребује два старија помоћника Ступање одмах или за 1. октобар п. р. 1006 1–3

Шпецерајска трговина

Милана П. Мирковог

у Великој Кикинди

потребује једног ваљаног и способног

млађег помоћника,

који може одмах ступити. 1005 1–3

Шпецерајска и мешовите робе трговина

Емериха Топалића

у Бачу

потребује **једног млађег помоћника**. Првенство имају они, који мађарски говоре. Ступити може одма. 1003 1–1

ЈЕДАН СТАН

издаје се под најам од 15. октобра. Исти се састоји из 3 собе, 1 предсобља, 1 кујна, комора и шупа за дрва. За ближа извешћа ваља упитати

Јосифа Сламу,
пекара
принц Евгенова улица
1002 1– код пешачке касарне.

МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА

Д. Седмакова

у Тителу,

треба одмах помоћника, солидна владања и доброг продавца, изискује се поред српског, подпуно знање мађарског и немачког језика. 985 2–3

ПОСРЕДУЈЕМ ●●● ●●● ЗАЈМОВЕ

на амортизацију (на одплату) од 10—50 година на 3½—4% по најповољнијим условима.

Ернест Шосбергер
у Старом Бечеју
983 3–3 у кући дра Вајнбергера.

Новина! Новина!

ОГРОМНА УШТЕДА!

Свака домаћица употребљује стално чим опроба једаред

„ПАЦИФИК“

препарат брашна сушених јаја.

Тај препарат употребом кокошијих јаја произвађају

БРАЋА ШТРОБЕНЦ (Gebrüder Strobentz)

ФАБРИЧКО ДЕОНИЧКО ДРУШТВО

Budapest, XI. Bez., Üllői-ut 89.

„ПАЦИФИК“ брашно од јајета служи као изванредно средство за справљање печеног и куваног теста, као и за слатке колаче и сладолед. Замењује подпуно при печењу и кувању жуманце и никад се не квари те се према томе у сваком домаћинству може у довољној количини одржати.

Налази се у промету у сваком паковању.

Картон од 100 грама . . . . . Цена 2 К 40 пот. (замењује 160 жуманцета).
Картон од 50 грама . . . . . Цена 1 К 20 пот. (замењује 80 жуманцета).
Картон од 25 грама . . . . . Цена — К 60 пот. (замењује 40 жуманцета).
Омот од 4 грама . . . . . Цена — К 10 пот. (замењује 6 жуманцета).

Добити се може у свима трговинама са животним намирницама.
1012 1–10

Оглас.

На темељу закључка скупштине српске православне црквене опћине у Грку од 6. августа 1905. бр. 13. одобреног решењем административног одбора у Карловци од 30. августа (12. септембра) 1905. број 1.095/705. одржаваће се дана 17 (30) септембра т. г. у 10 сати прије подне у Грку јефтимба за следеће поправке на цркви у Грку.

1. Постављење новог крста и јабуке од бакра на торњу са ватреном позлатом.
2. Фарбање торња са црвеном масном бојом.
3. Поправак фарбање и позлате крста над олтаром.
4. Поправак утврђење и фарбање масном бојом гезимса на торњу около.
5. Поставак посве новог муњовода

Сав трошак за горње радње прорачунат је на 1684 к.

Дражбоватељи имају прије дражбе 10% вадиум.

Остали јефтимбени увети могу се за време од 8 сати ујутру до 6 у вече сваки дан увидети у писарни црквене опћине у Грку.

Српска православна црквена опћина у Грку 4. (17.) септембра 1905.

998 1–2 Председник
Лозјанин.

В. БЕЧКЕРЕК НОВИ САД

Г. г. учитељи
и
г-ђице учитељице!

којима смо послали наш списак књига, молимо Вас, да потребе Ваше и Ваше школе, у

школским књигама,
упутствима,
училима
писаћем прибору
подмире код нас.

Већ и из самог списка могао се свако уверити, да ми водимо рачуна о нашем учитељству више него који други из наше струке, па и право је да и наше учитељство води о нама рачуна више него о икоме другом.

Велики рабат, брза и солидна послуга, а нарочито ТАЧНО извршење сваке поруке је оно чиме мислимо наше учитељство да за нас задобијемо. 846 6–12

Књижара

Станковић и Марковић.

Нови Сад В. Бечкерек.

ИМАЊЕ НА ПРОДАЈУ

Моју земљу звану

КИРИЛОВАЦ

код вароши Смедерева на Дунаву продајем из слободне руке површина имања је

400.000 □ мет.

од којих 350.000 □ мет. **долазе на оранicу I-вог реда,** а остало су ливада двориште са омањом кућом и шталом; велика башта са разноврсним благородним воћем и шљиваром. На имању постоје две воде изворска и бунарска. Имање је врло погодно за економију и виноградарство, лежи на два колска пута а има и терета код Управе Фондова око 15.000 динара. За цену обратити се: **Стевану Марковићу вишем чиновнику Народне Банке Београд.**

Спасенија Ноје Марковића
987 2–6 **у дова.**

ЂОРЂЕ НОТА

НОВИ САД,

КРОЈАЧ МУШКОГ ОДЕЛА

одликован на берлинској академ ји дипломом признања

јавља п. н. грађанству, да му је при спело богато стовариште н вих је сењих и зимских француских и енглеских штофова

ТАЧНА ИЗРАДА. СОЛИДНЕ ЦЕНЕ.

995 1-5

АМЕРИКА

Из Хавра полази сваке суботе

Француска пруга.

Добро и брзо отпремање. — Исврсна опскрб. са вином и ликером. — Путне карте за све станције америкапских жељезница.

Ближа иввешћа даје бадава и франко

Französische Linie

Wien, IV., Weyringergasse 8.

939 3-10

КОМИСИОНАРСКА

И УВОЗНА РАДЊА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА

АЛЕКСАНДРА ПАВЛОВИЋА

У БЕЧУ

IV. Флеишмангасе број 7.

Препоручује се свима извозницима, који су вољни ово године своје наравне производе, као воће, поврће живад, јаја, маслац итд. на светско тржиште продати, нека се на моју тврткy обратити изволе.

Купујем сваку количину и примам такођер разне производе у комисион на продају.

Особито се препоручујем свим трговцима, који се баве продајом и извозом јаја и маслаца, плаћам увек највишу цену.

Сандуке и оструживу (Holzwoll) за јаја дајем ја сваком који жели шиљати. 279 21—

НАЈЛЕПШЕ

ВУНЕНЕ ДОЛЊЕ СУКЊЕ

ЗА ГОСПОЂЕ

загасите боје са окрајком у бојама, 1 поштанска пошиљка са пола туцета 4 форинта; загасите кариране пола туцета 4.50 фор.; врло модерне сукње на пруге пола туцета 4·50 – 4·75 фор. шаље поштом наплаћено

ЈАКОВ БРАДИ 970 2—3

ИНГРОВИЦ (Моравска).

Наруџбина, по туцета увериће свакога о јефтиноћи, да ће и даље наручивати.

Издавање гостионице и пецаре под закуп.

Издајем под закуп — због старости — своју ГОСТИОНИЦУ код горње цркве на главна два друма, са потребним приборима и пецаром.

Који су вољни, нека се што пре пријаве, због пецива ракије.

Ђока Радановић,

992 2—2 у Павчеву, Црепајска улица 14.

II. Н.

Част ми је поштованом грађанству из места и са стране до повољног знања ставити, да сам на овдашњој пијаци у кући г. Е Дајча преко од католичке цркве отворио

нову конфекциону радњу,

која ће увек бити богато снабдевена како са женским тако и са мушким и дечјим хаљинама, увек ћу имати на стовариштy у великом избору мушког веша, краватни, шешира и ципела, како за одрасле тако и за децу, а тако исто и за осталу у ову струку спадајућу робу.

Као вишегодишњи члан фирме Стеве Ј. Капамаџије у Земуну у стању сам са најпри познатијим фирмама у свезу ступити, а довољна средства стављају ме у тај пријатан положај, да сваку поштовану муштерију могу не само по најновијој фазони, него и по врло солидној цени услужити, о чему ће се свака поштована муштерија најбоље сама уверити.

Молећи за што многобројнију посету јесам

У Руми, јула 1905. године.

С одличним поштовањем

819 10—20 **Ј. К. Дожудић.**

НЕМА ВИШЕ бубуљица, митесера, краста, лишајева, пега и флека (Leberflecke) и иначе други ствари што кваре лице, ко употреби чувено, енглеско, нешкодљиво „млеко од краставаца“ (Gurken milch) од C. Balassa, које освежава и подмлађује кожу на лицу. Кад се употреби 2 3 пута, почиње већ да делује. Треба пазити на име „Balassa“, које је написано на свакој боци. — Једна боца стаје 2 круне, поред тога сапун, „Gurkenseife“ по 1 круну и пудер по 1 круну и 20 потура. Може се добити у свакој апотеци. Поштом шаље апотекар C. Balassa у Будимпешти. (Budapest, Erzsébetfalva). Треба се чувати од имитација! 89 4 5

C. BALASSA,

Budapest - Erzsebetfalva, Главно стовариште у Новом Саду, код **Сигмунда Лукача** апотекара.

Једини и искључиви продавалац свију издања Луке Јоцића.

НА

школским књигама

даје

највећи рабат,

јер сва издања држи у великој количини — Препоручује своје велико стовариште **беле и концепт хартије, оловака перади, гуме,** најбоље каквоће **мастила, сунђера, прописева** са сликама, **цртанака,** и сав остали прибор по

● ЦЕНЕ ЈЕФТИНИЈЕ НО ИГДЕ. ●

КЊИЖАРНИЦА

Милана Ивковића

у Новом Саду.

Каталог шаљем на захтев бесплатно. I. 875 11—15

II. Н.

Изашли су из штампе и могу се добити код накладника књижаре Јов. Радака у Вел. Кикинди, као и у свима књижарама:

ИЛУСТРОВАНИ ЗЕМЉОПИС

Ђуре Терзина

српског народног учитеља,

а на име:

1. **Земљопис** за IV., V. и IV. разред срп. нар. школа, повезан у тврде корице, снабдевен са три мапе, од којих су две у бојама и са 42 слике, — цена је 80 потура, што се за уџбеник, који остаје у употреби кроз три разреда, не може рећи да је много.
2. **Земљописни претпојмови тамишке жупаније**, са 13 слика и 1 мапом у бојама цена **46** потура.
4. **Земљописни претпојмови** и опис **Бач-Водрошке жупаније** са сликама и 1 мапом у бојама, цена **46** потура.

Сви ови уџбеници одобрени су од Вис. Срп. Нар. Цр. Шк. Савета, а штампани су крупним цицеро словима на врло доброј хартији.

О унутрашњој вредности истих књига довољно сведочи одобрење наше највише аутономне школске власти.

С тога смо слободни умолити, да би исте уџбенике у својој школи завести доброту имали.

У Вел. Кикинди, датум пошт. жига.

876 6—6 С одличним поштовањем

Књижара Јована Радака,

у Вел. Кикинди.

---

500 круна плаћам ономе, кога заболе зуб или коме смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 70 филира (поштарина посебно 95 фил)

Ed. Bartilla - Winkler

Wien, 19 /I. Sommergasse 1.

Добива се у свим лекарницама.

У Новом Саду код В. К. Грозингера

Фрање Јосифа трг.

Захтевајте свагдје, изрично Бартилину воду за зуб. Пријаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·20 просто од поштарине. 264 11—

Једини произвађач за Аустро-Угарску:

Gottlieb Voith Wien, I./III.

412 4—5

На темишварској и вршачкој земаљској изложби (јубиларној) дипломом првог степена одликован.

Цикмунд и Друг

У НОВОМ САДУ

казанџијска улица бр. 19. у сопственој кући

ПРВА НОВОСАДСКА ФАБРИКА

пољопривредних машина

и ливница гвожђа и метала

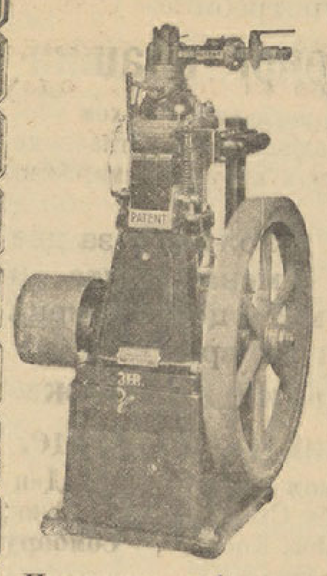

препоручује своје сопствене производе машина, особито специјалисте у сејалицама

Columbus-Drill,

патентирани сопствени производ за равнице, доловите и брдовите пределе, најновије системе по сопственој конструкцији, за коју потпуну гаранцију примају. Намештање и удешавање млинова по новој системи, као и све у ову струку спадајуће оправке извршују се најтачније.

Сопствени производ

бензин-мотора

који су потпуно усавршени и без опасности.

Ценовници стоје на расположењу и отирављамо исте бесплатно. 1123 70—100

ЉУДЕВИТ ФАРКАШ

Темеринска ул. бр. 8. ● Нови Сад ● Темеринска ул. бр. 8.

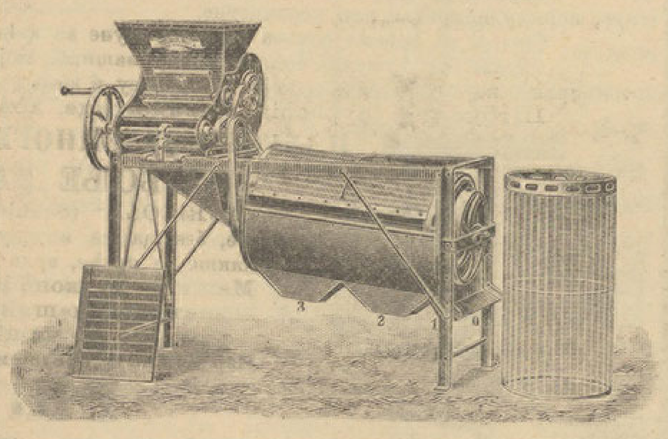

ГЛАВНО

заступство

и

СТОВАРИШТЕ

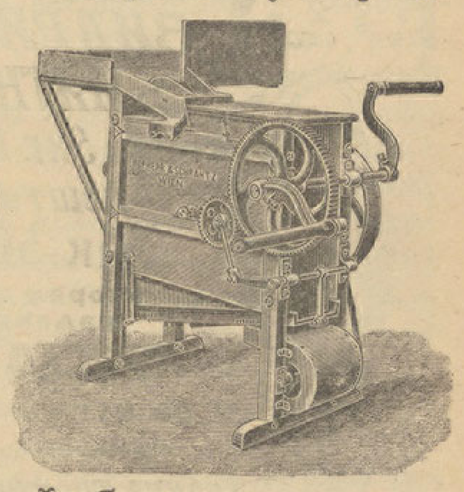

ПОЉОПРИВРЕДНИХ МАШИНА фабрике

ХОФХЕР И ШРАНЦА

У БУДИМПЕШТИ.

Стална изложба свих пољопривредних машина. Исто тако **муљача** за грожђе, **виноцеђа** (преса) и **пумпа** за вино. — Велико стовариште **најбољих** деци малвага, техничких артикала, **цакова, поњава,** које вода не пробије, зејтин за цилиндере и машину и т. д. и т. д., као и све у ову струку припадајуће артикле, са најјефтинијом фабричном ценом.

923 4—6

Учвршћене солидне цене. Учвршћене солидне цене.

Изванредне новотарије

женских и мушких
ПОМОДНИХ СТВАРИ
за јесењу и зимску
СЕЗОНУ

у богатом избору стигле су стоваришту

С. КОВАЧ

код „Роде“
НОВИ САД
ГЛАВНА УЛИЦА БР. 25.

425 20—52

Учвршћене солидне цене. Учвршћене солидне цене.

ПОШТОВАНЕ ГОСПОЂЕ знаће најбоље, како је важно лепо свеже лице, какву моћ, какво благо то значи и какво се првенство лепој дами указује. Лена бити је пак велика задаћа; није довољно да је нека убава и лепог телесног облика, пријатне спољашности и љупкости, већ је најважније чистоћа лица, које није пегаво. Глатки и свежи морају бити образи. Данашња су позната прави а за лепоту, зато и воде бригу око неге свога лица, а за достижење лепоте, за очување и за развијање све радо жртвују. Данас већ није никаква тајна, да је прави енглески балсам од краставчева млека једино најбоље средство за лепоту, који после две до три употребе чисти лице од пега, бубуљица и друге кожне болести, глача боре и даје лицу белину, свежину и финоћу. Флашица 2 круне. Може се добити у апотекама. Поштом разашиље апотека **C. Balassa** Budapest — Erzsébetfalva Главно стовариште у Новом Саду код **Сигмунда Лукача,** апотекара. 89 4—5

НЕМА ВИШЕ

главнице у храни

при употреби

Нума Дипијеног прашка.

Од 22 године са најбољим успехом употребљава се овај прашак против главнице (сњета) код пшенице, кукуруза, јечма, зоби, кромпира и т. д.

Један пакет довољан је за две метарске центе семена, кошта 50 пот., а на једну метерценту семена пакет за 26 пот. а. вр.

Треба се чувати од подражавања, која ништа не вреде.

Добија се у **Новом Саду** код Е. Дицгена и Синова, Љубе Стефановића и Сина; у **Митровици** код Јов. Костића; у **Сомбору** код Жигмунда Сбилбиха.

Numa Dupuy & Comp.
Wien, VI./1., Windmühlgasse Nro 33.
974 2—3

Бр. 10 936 1905.

Објава вашара у Темишвару.

Овогодишњи темишварски св. Михољски

земаљски вашар

одржаће се од 28. септембра до 2. октобра н. р. 1905.

Дотеривање марве на земаљски вашар дозвољено је од четвртка, 28. септембра, од 5 сати ујутру.

У Темишвару, 29. августа п. н. 1905

Од градске велике капетаније:
Рудолф Бандл,
велики капетан.

Вашар банатских коња, рогате марве, оваца и свиња Вођарски, пољопривредни, трговачки и занатлијски вашар. 983 2—2

РЕЧНИК

мађарско-српски
и
српско-мађарски.

Како смо до сад исплатили огромне трошкове око издавања ове велике књиге, спуштамо јој цену са

50%

те излазећи на сусрет свакоме, коме ова књига треба, јављамо да они, који се **непосредно нама обрате**, добивају ма који део „Речника“ **за К 4·—** (пређе К 8·—) а оба заједно **за К 7·—** (пређе К 16.—)

НОВИ САД, месеца августа 1905.

Др. Ђорђе Дера,
Благоје Бранчић
професори српске велике гимназије.

904 3—8

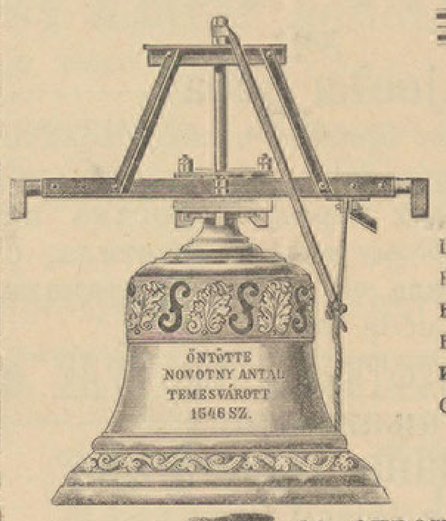

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са крунем од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 560 14 52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895 награђена са великом миленарском медаљом.

Начело: За сваки комад сапуна са именом „Schicht“ јамчи се, да је чист и слободан од сваких рђавих саставних делова.

ШИХТ-САПУН

(са знаком „Јелена“ или „Кључа“)

је најбољи и у употреби најјефтинији за свако рубље и за сваки могући начин прања.

Јамчевина: 25.000 круна плаћа фирма **Георг Шихт у Аусигу** свакоме, који може доказати, да сапун са именом **„Шихт“** имаде у себи ма какве шкодљиве материје. 597 7—20

Преса за воћа и грожђе,

које раде са сталним и двоструким притиском и односном регулацијом **„Herkules“** за ручну употребу а са највећом израдом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад.

Машине за жрњање воћа и грожђа

Справа за крунење грожђа (Abbeermaschienen). Потпуно удешене за цеђења шире, које су покретне или непокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа ступе за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и вељa, машине, које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносу и возе.

Штрцаљке (Syphonia) за винограде, дрва и за уништење горушице

ПЛУГОВИ ЗА ВИНОГРАДЕ

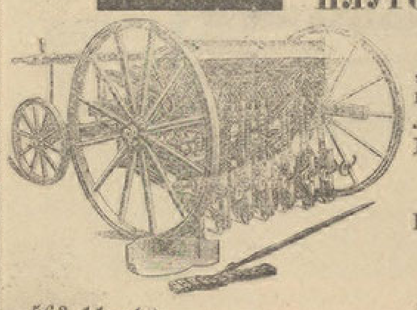

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

„AGRICOLA“ (Schubrad-System) за сваковрсно сејање, без да се мењају точкови за брдо и доњу. Најлакше се креће, врло дуго трају; најјефтинија цена.

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за крунење кукуруза, машине за вршење, гепел, справе за чишћење, тријери, плугови, ваљци, бране, сечке итд.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије конструкције.

PH. MAYFARTH & Co

563 11—12

WIEN, II./1 Taborstrasse Nro 71.

Фабрика пољопривредних машина, ливница гвожђа и радионица за плугове. — Одликовање са преко 500, златних сребрних медаља итд. Опширни и илустровани каталози бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

Бечка филијала

Прима улоге на књижице $3^1/_2$%
Мењачница, примање берзанских налога, зајмови на вредносне папире, ескомтирање меница, Стављање у курс и ван курса — вредносне папире.
Осигурање противу губитка на курсу.
1088 39—

ЖИВНОСТЕНСКА БАНКА

Wien, I., Herrengasse Nr. 12.

Уплаћен акцијски капитал К 20.000.000
Резервни и осигуравајући фондови преко . . . К 9,000.000
ЦЕНТРАЛНИ ЗАВОД У ПРАГУ — Основан 1868. Г.
Филијале у Брну, Плзену, Будвајсу, Пардубици, Табору, Иглави и Морав Острву

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.